

T.C.
BURSA
3. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2017/1656
KARAR NO : 2018/500

DAVACI : 1- TMMOB EHR PLANCILARI ODASI (BURSA UBES)
VEKİL : AV. KORAY CENGİZ
Mustafa Kemal Mh. 2120. Cd. No:6/4 Söğütözü
Çankaya/ANKARA

DAVACI : 2- TMMOB ZARFIAT MÜHENDİSLER ODASI
VEKİL : AV. ZÜHAL SİRKEÇ OĞLU DÖNMEZ
Bestekar Sk. No: 49/5 K.Dere Çankaya/ANKARA

DAVALI : BURSA BÜYÜK EHR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
VEKİL : AV. SELMA ALTIN YAVUZ
Zafer Mah. Ankara Yolu Cad. C Blok K:3 No:1
Osmangazi/BURSA

STEMİN ÖZETİ : Davacılar tarafından, Bursa İli, Osmangazi, Yıldırım ve Gürsu İlçelerine yönelik olarak kabul edilen 1/25.000 ölçekli Merkez Planlama Bölgesi Nazım İmar Planı de i ikli ine ve 1/5.000 ölçekli Nazım İmar Planı de i ikli ine ili kin 15/06/2017 gün ve 1716 sayılı Bursa Büyük Ehir Belediye Meclisi kararının; hukuka aykırı oldu u, tarımsal niteli i korunacak alan kapsamında bulunan ta nımların yapıla maya açıldı ı, üst ölçekli plana aykırılık te kil etti i, 2017/10001 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla kabul edilen Büyükova koruma alanını bitirmeye yönelik oldu u, dava konusu plan de i likli inin bilimsel, nesnel ve teknik hiçbir gerekçesinin bulunmadı ı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Davanın süre a mını nedeniyle reddi gerekti i, esas yönünden ise; plan de i ikli ine konu olan alanda zaman içerisinde kontrolsüz yapıla ma geli ti i, saçaklanmı yapıla manın önüne geçilerek tarım alanları içerisindeki ilerlemesinin ve ekolojik dengede ya anan bozulmaların durdurulmasının amaçlandı ı, dava konusu i lemde kamu yararına ve hukuka aykırılık bulunmadı ı ileri sürülerek davanın reddi gerekti i savunulmaktadır.

TÜRK MİLLET ADINA

Karar veren Bursa 3. dare Mahkemesi'nce, davalı idarenin usule ili kin itirazları yerinde görülme yerek, dava dosyası ve ekleri incelenerek i in gere i görü lldü:

Dava; davacılar tarafından, Bursa İli, Osmangazi, Yıldırım ve Gürsu İlçelerine yönelik olarak kabul edilen 1/25.000 ölçekli Merkez Planlama Bölgesi Nazım İmar Planı de i ikli ine ve 1/5.000 ölçekli Nazım İmar Planı de i ikli ine ili kin 15/06/2017 gün ve 1716 sayılı Bursa Büyük Ehir Belediye Meclisi kararının iptali istemiyle açılmı tır.

3194 sayılı Yasanın 6. maddesinde planlar; kapsadıkları alan ve amaçları açısından bölge planları ve imar planları olarak iki ana kategoriye ayrılmı , imar planları da uygulamaya esas olan uygulama imar planları ve bu planın hazırlanmasındaki temel hedefleri, ilkeleri ve arazi kullanım kararlarını belirleyen nazım imar planları olarak sınıflandırılmı tır. Anılan yasanın 8. maddesinde ise, planların tanımlanmasına yer verilerek planlar bölge planı, çevre düzeni planı, nazım imar planı ve uygulama imar planı olarak kademelendirilmı ve alt ölçekli planların, üst ölçekli planlarda belirlenen

T.C.
BURSA

3. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2017/1656

KARAR NO : 2018/500

planlama ana ilkelerine, stratejilerine ve kararlarına uyumlu olması zorunlulu u getirilmi tir.

mar planlarının, planlanan yörenin bugünkü durumunun, olanaklarının ve ilerideki geli mesinin gerçe e en yakın ekilde saptanabilmesi için co rafi veriler, beldenin kullanı 1, donatımı ve mali bilgiler gibi konularda yapılacak ara tırma ve anket çalı maları sonucu elde edilecek bilgiler 1 1 nda, çe itli kentsel i levler arasında var olan ya da sa lanabilecek olanaklar ölçüsünde en iyi çözüm yollarını bulmak, belde halkına iyi ya ama düzeni ve ko ulları sa lamak amacıyla kentin kendine özgü ya ayı biçimi ve karakteri, nüfus, alan ve yapı ili kileri, yörenin gerek çevresiyle ve gerekse çe itli alanları arasında olan ba lantıları, halkın sosyal ve kültürel gereksinimleri, güvenlik ve sa lı ı ile ilgili konular göz önüne alınarak hazırlanması gerekmektedir. Anılan ölçütlere göre hazırlanan imar planları zamanla planlanan alandaki ko ulların zorunlu kıldı ı biçimde ve yasalarda öngörülen yöntemlere uygun olarak de i tirilmesi gerekir.

mar planlarının yargısal denetimlerinde ise, bu hususlara uyulup uyulmadı ının, planlanan yörede bulunan parsellerin yer, büyüklük, konum ve i levi açısından imar planında ayrıldı ı amaca, ehircilik ilkeleri, planlama esasları ve kamu yararı açısından uygun olup olmadı ının incelenmesi gerekece i tartı masıdır.

Di er yandan; 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 13. maddesinde "mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazilerinin tarımsal üretim amacı dı nda kullanılamayaca ı, ancak, alternatif alan bulunmaması ve Kurulun uygun görmesi artıyla, a) Savunmaya yönelik stratejik ihtiyaçlar, b) Do al afet sonrası ortaya çıkan geçici yerle im yeri ihtiyacı, c) Petrol ve do al gaz arama ve i letme faaliyetleri, ç) lgili bakanlık tarafından kamu yararı kararı alınmı madencilik faaliyetleri, d) Bakanlıklarca kamu yararı kararı alınmı plân ve yatırımlar, e) Kamu yararı gözetilerek yol altyapı ve üstyapısı faaliyetlerinde bulunacak yatırımlar, f) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun talebi üzerine 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca yenilenebilir enerji kaynak alanlarının kullanımı ile ilgili yatırımları, g) Jeotermal kaynaklı teknolojik sera yatırımları için bu arazilerin amaç dı ı kullanım taleplerine, toprak koruma projelerine uyulması kaydı ile Bakanlık tarafından izin verilebilece i ve Bakanlı ın bu yetkisini valiliklere devredebilece i, mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazileri dı nda kalan tarım arazileri; toprak koruma projelerine uyulması kaydı ile valilikler tarafından tarım dı ı kullanımlara tahsis edilebilir. Tarımsal amaçlı yapılar için, projesine uyulması artıyla ihtiyaç duyulan miktarda her sınıf ve özellikteki tarım arazisi valilik izni ile kullanılır. Birinci fıkranın (c) ve (ç) bentleri kapsamında izin alan i letmeciler, faaliyetlerini çevre ve tarım arazilerine zarar vermeyecek ekilde yürütmekle ve kendilerine tahsis edilen yerleri tahsis süresi bitiminde eski vafına getirmekle yükümlüdürler. Bu madde kapsamında valiliklerce verilen kararlara yapılan itirazlar, Bakanlık tarafından de erlendirilerek karara ba lanır. Tarım arazilerinin korunması ve amaç dı ı kullanımına dair uygulamaların usûl ve esasları yönetmelikle düzenlenir." hükmü yer almaktadır.

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 14. maddesinde "**Tarımsal üretim potansiyeli yüksek, erozyon, kirlenme, amaç dı ı veya yanlı kullanımlar gibi çe itli nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulmalarının hızlı geli ti i ovalar; kurul veya kurulların görü ü alınarak, Bakanlı ın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile büyük ova koruma alanı olarak belirlenir.** Büyük ovalardaki koruma ve geli tirme amaçlı tarımsal altyapı projeleri ve arazi kullanım plânları, kurul veya kurulların görü leri dikkate alınarak, Bakanlık ve valilikler tarafından öncelikle hazırlanır veya hazırlattırılır. **Büyük ovalarda bulunan tarım arazileri hiçbir surette amacı dı nda kullanılamaz.** Ancak alternatif alan bulunmaması, kurul veya kurullarca uygun görü bildirilmesi artıyla; a) Tarımsal amaçlı yapılar, b) Bakanlık ve talebin ilgili oldu u Bakanlıkça ortakla a kamu yararı kararı alınmı faaliyetler, çin tarım dı ı kullanımlara Bakanlıkça izin verilebilir. Büyük ova koruma alanlarının belirlenmesi ve korunmasına ili kin usûl ve esaslar yönetmelikle düzenlenir." hükmü yer almaktadır.

T.C.
BURSA

3. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2017/1656

KARAR NO : 2018/500

5403 sayılı Kanunun genel gerekçesinde "Ya amın temel ögelerinden olan toprak, ekonomisi büyük ölçüde tarımsal üretime ba lı olan ülkemizde, önemli bir üretim faktörüdür. Ancak, asırlardır pek çok medeniyete be iklik yapmı olan Anadolu topraklarında, yo un arazi kullanımı, a rı otlatma, yangınlar ve tarla açma gibi nedenlerle do al bitki örtüsü tahribata u ramı , bozulan do al dengeler sonucu bazı bölgelerimizde erozyon bir felaket haline gelmi tir. Günümüzde ise hızlı nüfus artı ı ile teknolojik ve endüstriyel geli meler yeni konutların, fabrikaların ve yolların yapımını zorunlu kılmaktadır. Maalesef bu gereksinmeler ço u kez arazinin kullanım amacı, topografyası ve bitki örtüsü tahrip edilerek kar ılanmaktadır. Arazinin do al özellikleri gözetilmeden tarım, mera, orman alanı veya tarım dı ı amaçlı kullanılması erozyon, çorakla ma, kirlenme gibi arazi bozulmalarını artırmakta ve ülkede ekonomik kayıplar yanında ekolojik kayıpları da beraberinde getirmektedir. Ku kusuz topraktan çe itli amaçlar için yararlanılacaktır. Ancak günümüz teknolojik ko ullarında arzı artırılamayan, yerine geçebilecek bir e de eri olmayan, olu tu u yerde iken daha üretken olabilen, olu umu asırlar sürmesine ra men kaybı dakikalar içinde gerçekleşebilen ve kıt bir kaynak olan topraktan alınan ürün gittikçe azalmaktadır. Bu nedenlerden dolayı öncelikle üretken tarım topraklarının ve arazi bütünlü ünün çok iyi korunması gerekmektedir. Toprak kaynaklarımızın korunması, geli tirilmesi, sürdürülebilirli inin sa lanması ve en üst düzeyde üretimde kullanılması çok iyi hazırlanmı arazi kullanım planlarıyla mümkün olacaktır. **Arazi kullanım planları ile tarım için uygun olmayan verimsiz araziler belirlenerek, gerekli altyapı düzenlemelerinin getirilmesi suretiyle sanayi için mekan ve hammadde, kentle me ve turizm için yerle im yeri olarak tahsis edilecek ve böylece tarım dı ı kullanımlara uygun alternatifler yaratıldı ndan tarım alanlarının tahribi azalacaktır.** Di er taraftan özellikleri tarımsal kullanıma uygun olmayan arazilerin toprak i lemeli tarımdan mera veya orman gibi kullanımlara dönü türülmesi bu alanlardaki arazi bozulmalarını önleyecek, tarımsal kullanımı daha ekonomik olan alanların da tarıma kazandırılması sa lanacaktır. Bu nedenle her eyden önce "**üretilemeyen kaynak bir avuç toprak**" gerçe inin toplumun her kesimi tarafından bilinçli bir ya am anlayı ı haline dönü mesi sa lanmalıdır. Tanımlanan bu yeni tutum ve anlayı biçimi ekonomik, toplumsal, teknolojik, finansal ve hukuksal boyutları içeren bir sürecin hayata geçirilmesini gerektirmektedir. Bu sürecin en önemli a amalarından biri, hatta süreci ba latacak olan güç yasal düzenlemelerdir. Ancak hukuk sistemimizde yer alan bazı kanunlarda; toprakların durumu yalnızca mülkiyet gözetilerek ele alınmı , toprakların üretim gücünün korunması, geli tirilmesi ve tarım i letmelerinde optimum parsel büyüklü ü olu turulması gibi durumları düzenleyen özel bir kanun çıkarılmamı tır. Toprak varlı ımızın yo un ve yaygın bir ekilde kaybolmasına neden olan bu yasal bo lu u gidermek ve tarımın en önemli girdilerinden olan topra ın, tarımın di er konularıyla birlikte ele alınmasını ve hizmetlerin bütünlük içerisinde yürütülmesini sa lamak, arazilerin ekonomik ve ekolojik kazanımlar gözetilerek planlı kullanım ilkelerini belirlemek amacıyla bu Kanun Tasarısı hazırlanmı tır." denilmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden; Bursa li, Osmangazi, Yıldırım ve Gürsu lçelerine yönelik olarak kabul edilen 1/25.000 ölçekli Merkez Planlama Bölgesi Nazım mar Planı de i ikli ine ve 1/5.000 ölçekli Nazım mar Planı de i ikli ine ili kin 15/06/2017 gün ve 1716 sayılı Bursa Büyük ehir Belediye Meclisi kararının iptali istemiyle bakılan davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

Yukarıda aktarılan mevzuat hükümleri, kanun gerekçesi ve dosya içerisinde yer alan bilgi ve belgelerin de erlendirilmesinden; 5403 sayılı Kanun ile toprak varlı ımızın kaybolmasına engel olmak ve tarımın en önemli girdilerinden olan topra ın, tarımın di er konularıyla birlikte ele alınmasını ve hizmetlerin bütünlük içerisinde yürütülmesini sa lamak, arazilerin ekonomik ve ekolojik kazanımlar gözetilerek planlı kullanım ilkelerini belirlemenin amaçlandı ı, bu amaç do rultusunda Kanunun 14. maddesinde öngörülen kriterler çerçevesinde Büyük Ova Koruma Alanlarının ilgili kurul veya kurulların görü ü alınarak, Bakanlı ın teklifi ve Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenece i, **Büyük Ova Koruma Alanı sınırlarına alınan tarım arazilerinin hiçbir surette**

T.C.
BURSA
3. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2017/1656

KARAR NO : 2018/500

amacı dı ında kullanılmayaca ı, sadece alternatif alan bulunmaması, kurul veya kurullarca uygun görü bildirilmesi artıyla tarımsal amaçlı yapılar ve Bakanlık ve talebin ilgili oldu u Bakanlıkça ortakla a kamu yararı kararı alınmı faaliyetler için tarım dı ı kullanımlara Bakanlıkça izin verilebilece i anla ılmaktadır.

Davalı idare tarafından dosyaya sunulan savunma dilekçesi eki bilgi ve belgeler arasında yer alan 27/07/2017 gün ve E.1854348 sayılı Bursa Gıda Tarım ve Hayvancılık 1 Müdürlü ü yazısından, planlamaya konu olan alanın, 5403 sayılı Yasa'nın 14. maddesi kapsamında Bakanlar Kurulu Kararı ile ilan edilen ve 02/06/2017 gün ve 30084 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Büyükova kapsamında bulundu u görülmektedir.

Bu durumda; 02/06/2017 gün ve 30084 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2017/10001 sayılı Bazı Ovaların Büyük Ova Koruma Alanı Olarak Belirlenmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca belirlenen Büyük Ova sınırları içerisine alınan planlamaya konu olan alanda, Toprak Koruma Kanunu'nun 14. maddesinde öngörülen usul (alternatif alan bulunmaması, kurul veya kurullarca uygun görü bildirilmesi artıyla Bakanlık ve talebin ilgili oldu u Bakanlıkça ortakla a kamu yararı kararı alınmı faaliyetler için tarım dı ı kullanımlara Bakanlıkça izin verilebilece i) i letilmek suretiyle plan de i ikli i yapılması gerekirken bu artlar yerine getirilmeksizin tesis edilen dava konusu i lemde hukuka uyarlık görülmemi tir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu i lemin **iptaline**, a a ıda dökümü yapılan 350,95.-TL yargılama gideri ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 1.090,00-TL avukatlık ücretinin davalı idareden alınarak davacılara verilmesine, artan posta ücretinin kararın kesinle mesinden sonra davacılara iadesine, davalı idare tarafından yapılan 98,10-TL yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına, kararın tebli ini izleyen günden itibaren 30 gün içerisinde stanbul Bölge dare Mahkemesi'ne istinaf yolu açık olmak üzere, 12/04/2018 tarihinde oybirli iyle karar verildi.

Ba kan
MAHMUT AH N
38564

Üye
EHNAZ D R ARIN
191868

Üye
MET N TÜFEKÇ
178486

YARGILAMA G DERLER		:
Ba vurma Harcı	:	31,40 TL
Karar Harcı	:	31,40 TL
YD Harcı	:	51,70 TL
Vekalet Harcı	:	9,20 TL
Dosya Bedeli	:	0,75 TL
Posta Gideri	:	226,50 TL
TOPLAM	:	350,95 TL

YARGILAMA G DERLER (DAVALI)		:
YD tiraz Harcı	:	98,10 TL
TOPLAM	:	98,10 TL